

domstol, utan af gode män och utfäst sig att nöjas åt deras slut, vare sådant aftal giltigt och bindande.

Jag anhåller om remiss af denna motion till Lag-Utskottet.

Stockholm den 25 Januari 1867.

P. v. Möller.

N:o 19.

Af Herr Croneborg, Wilhelm, angående ändring i 7 och 8 §§ uti Kongl. Förordningen om hemmansklyfning och jordafsöndring.

Under sednare år har så småningom nödvändigheten och nyttan af att egna de i vårt land befintliga skogar en mera omsorgsfull skötsel och möjligheten att af dessa draga ökade inkomster blifvit allt mera insedd, i hvilket hänseende bemödanden på ganska förtjenstfullt sätt äro gjorda i åtskilliga delar af vårt land, men af åtskilliga af nu gällande lagar mötas dessa bemödanden af så många och stora hinder, att det åsyftade resultatet till icke ringa mån förminskas, om icke helt och hållet uteblifver; en i skogsvård nitisk jordegare fruktar att på ett vetenskapligt sätt inrätta sin skogsskötsel, eller vågar icke underkasta sig de kostnader ett sådant system erfordrar, då hans planer af orsaker, hvarpå han icke kan inverka, mer eller mindre oförmodadt kunna korsas eller omintetgöras, hvadan skogsskötseln nu förnämligast består deruti att för tillfället kunna af skogen tillskansa sig all möjlig vinst utan all slags beräkning på dess framtida bestånd.

Jag förmenar, i följd af hvad jag haft äran anföra, att rättaste sättet för att nå ett önskvärdt mål är att söka vinna upphäfvande af de lagbud, som hufvudsakligast hindra en vårdad skogsskötsel, och vill härvid påpeka att de lagar, hvilka jag i detta fall åsyftar äro att söka i Kongl. Förordningen om hemmansklyfning och jordafsöndring; om skiftesverket och om egofriden samt stängselskyldigheten. Hvad nu förstberörda Kongl. Förordning af den 6 Augusti 1864 angår, så synes den vara tillkommen och affattad med speciel hänsigt till endast jordbruket och möjligheten för arbetare att kunna förvärfa sig egen jordtorfva till uppsättande af boningshus, ty eljest är det oförklarligt att jordafsöndring i 7 § å ena sidan är tillåten till huru liten areal som helst, men deremot å den andra inskränkt till $\frac{1}{10}$ -del, och i enskildt fall till $\frac{1}{3}$ -del af hemmanets areal.

Att af sådan lagstiftning med hänsyn till skogsskötsel icke något godt kan hemtas lär en hvar, som gjort sig något förtrogen med skogshandtering lätteligen finna. I skogsbygderna, det vill säga, åtminstone hela norra samt en god del af

mellersta Sverige, lära väl minst 1000 tunnland skogsmark vara anslagna till hvarje helt hemman; af denna areal är jordegaren berättigad afyttra $\frac{1}{10}$ -del och i hemman af ypperligare jordnatur $\frac{1}{3}$ -del, det vill säga, jordegaren kan i förra fallet försälja 100 tunnland, och hafva 900 tunnland till eget behof, samt i sednare fallet respektive 200 och 800 tunnland. Skogsarealerna till hemmanen i nämnda trakter äro likväl i allmänhet vida större, men i allt fall är den tillätna afsöndringen så ringa i jemförelse med hela arealen, att kapital icke kan användas till spekulation uteslutande på skogsegendomar. Om afsigten med inskränkningen i afsöndringsrätten är att vid hvarje hemman skall finnas skog till hvad man kallar husbehof, så kunde det låta höra sig om sifferförhållandet varit alldeles omvänt, att från sämre jorden finge afsöndras $\frac{1}{3}$ -delar och af den bättre $\frac{1}{10}$ -delar, hvarigenom genast uppstode ett fördelaktigare förhållande, ty förvärfvandet af, för att begagna ofvan antagna enhet af 1000 tunnland skogsmark på hemman, 800 eller 900 tunnland skogsmark är redan af den betydelse att en närmare eller fjernare vinst af en rationel hushållning med en sådan skog kan påräknas.

Min mening i afseende på afsöndringsrätten är likväl icke att till större eller mindre areal fastfjettra skogsmark vid egentligt jordbruk, då hvarje försök att genom lagstiftning i det fallet finna någon lämplig bestämmelse torde vara overkställbart, utan lærer det enda sättet vara, att åt jordegarens eget omdöme öfverlemnas huru stor areal skogsmark han anser sig kunna undvara, eller om han ens vill till egen brukning bibehålla någon sådan mark. Genom en obegränsad rätt till afsöndring af skogsmark vinnes äfven att de vid laga skiften utlagda oformliga skogskiftena kunde genom köp sammanläggas, och såmedelst till skogsskötsel till formen lämpliga figurer bildas. Antages äfven att all skogsmark blefve från hemman afsöndrad, så uppstode ett förhållande, som i min tanke snarare vore önskvärdt än förkastligt, emedan å ena sidan den egentlige jordbrukaren då finge egna sina omsorger och sitt arbete uteslutande åt sin hufvudnäring, och å den andra skogen vinna behörigt beaktande och skötsel, hvarigenom skogseffekter med visshet icke komme att saknas, utan tvärtom blefve tillgängliga till större mängd och antagligen icke till högre kostnader än under nuvarande förhållanden. Skogens alster blefve således inom orterna en handelsvara, då en del jordegare vore konsumenter, en annan del producenter deraf, och erhöle ett fixt värde, hvilket de nu mestadels sakna, utom i de orter der metaller förarbetas eller sågverksrörelse bedrifves; en följd häraf skulle blifva att, sedan skogsprodukternas värde vore känt, mera hushållning iaktoges vid deras förbrukning, hägen leddes att taga tillvara mycket, som nu af liknöjdhet och oaktsamhet eller okunnighet om dess rätta och stora värde förstöres, och hela vårt land skulle häraf tillskyndas en ganska afsevärd fördel.

De många förslag och försök, som åvägabragts att genom mer eller mindre minutiösa föreskrifter söka framtvunga håg och nit för skogsskötsel, eller att förhindra skogarnes totala rasing hafva hittills visat sig vara utan verkan eller ock blifvit bemötta med ovilja, såsom ingripande i eganderätten; och för vinnande af förenämnda ändamål återstår i min tanke icke annan utväg, än att genom undanröjande af tvångslagar öfverlemnas frågan att fritt behandlas af hvarje jordegare, hvarigenom otvifvelaktigt spekulationen i blotta skogsegendomar, liksom nu i jordbruksegendom, skall väckas och lifvas.

De omgångar, som i fråga om vidsträcktare jordafsöndring äro föreskrifna i 8 § af nämnda Kongl. Förordning, äro sådana, att i högst få fall Kongl. Maj:ts Befallningshafvande lära vara besvarade att deröfver meddela utslag; och beträffande bestämmandet af afgäld är derom vidare stadgad i 9 § 2 mom., så att den särskilda

föreskriften derom i 8 § synes mig öfverflödig. Deremot vore särdeles lämpligt stadga att, i stället för viss årlig afgäld till hemmansinnehafvaren, visst mantal jemväl å blott skogsegendomar kunde få åsättas, alldeles oberoende af frågan om besuttenhet, hvilken i allt fall chimariska benämning icke enligt gällande definition på besuttenhet kan tillämpas på blott skogsmark.

I denna motion föreslår jag således:

att Riksdagen för sin del måtte besluta att 7 § 2 mom. samt 8 § af Kongl. Maj:ts förnyade Förordning angående grunderna och villkoren för hemmansklyfning och jordafsöndring af den 6 Augusti 1864 måtte upphävas, äfvensom att afsöndrad mark må kunna åsättas visst mantal, äfven om derifrån icke kan hentas så beskaffad afkastning som i 2 § af oftanämnda Kongl. Förordning förmäles.

Om remiss till vederbörligt Utskott anhålles ödmjukast.

Stockholm den 25 Januari 1867.

W. Croneborg.

N:o 20.

Af Friherre Raab, Adam Christian, angående utbetalning förskottsviis af statens tjenstemäns löner.

Under alla de många föregående riksdagar, jag bevistat, hafva anspråk än från ena, än från andra sidan, blifvit ställda till Rikets Ständer på lönetillökningar åt våra tjenstemän i allmänhet. Huruvida sådana framkomma vid denna riksdag är mig ännu obekant. Ingen kan emellertid neka att, derest man jemför den lön, som Staten består sina tjenare, särdeles i de lägre graderna, med den lefnadskostnad, som man i vårt land vant sig att betrakta såsom erforderlig för en bildad mans förmenta behof, mycket återstår ännu för Staten att tillskjuta, innan lönen skulle blifva tillräcklig att fylla dem. Men vill man å andra sidan anställa en jemförelse med de löner, som bestås såväl åt militäre, som civile tjenstemän i Frankrike, Preussen, Italien m. fl. länder, måste man erkänna att Sverige icke i allmänhet behandlat sina tjenare med större njugghet, än dessa rikare länder, der likväl det stora öfvervägande antalet tjenstemän saknar andra tillgångar för sitt uppehälle, än lönen, — der åtminstone en del af dem äro genom strängare tjenstgöring, än hos oss, förhindrade från tillfället att bereda sig extra inkomster, och der